

THE LITHUANIAN WEEKLY
„Vienybė Lietuvniku“
Published every Wednesday
Brooklyn, New York.
Yearly subscription rates:
In the United States and
Canada \$2.00
To Foreign Countries \$2.50
Advertising rates on application.
Address all communications
to publishers:
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS
120-124 Grand st.
Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖ LIE TU VNIKU

„Vienybė Lietuvniku“
Isima kas trečadienį
Brooklyn, N. Y.
Prenumerata metams;
Suvienytose Valstijose ir
Kanadoje \$2.00.
Europo ir kitur \$2.50
Prenumerata mokama iš vir-
saus. Prenumeratas metas
skaitosi nuo laiko už rašymo,
ne nuo Naujo Meto.
Apgarsinimų prekybą klaus-
kite laišku.
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS,
120-124 Grand st.
Brooklyn, N. Y.

Visuomenes, literaturo ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 43.

Brooklyn, N. Y., 21 d. Spalio (October) 1908. m.
ENTERED AT THE BROOKLYN, N. Y., POST-OFFICE AS SECOND-CLASS MAIL MATTER

Metai XXIII.

Delei moksleivių szelpimui ratelio.

Pasirodžius spaudoje pranešimui J. S. Pruselaičio, jog yra rengiamos sutverti sušelpimui paskolomis vargingam padėjime esančią moksleivių mūsų tikrai užsitarnavusiu drangą, baigiančią mokslo, ta sumanimą sutiko mūsų įžyvę esni intelligentai, su ne psako mu pasitjaurėjimui. Daktara Graičiūnas pavadino net paspelnimo ištaiga, betent ypati škai naudai Cerniaucko, Šukio ir Širypo... Ką jau sikyt — graži nuomonė pas mūsų intelligentus išsidirbti! — atlik ne pagal savęs je tokį ne paprastą diagnozą stūto?...

Paskians koks ten Geležų Nešiotojas „Vienybėje“ net ječiai trauko, kodėl P. G. neat sišaukė pats, — kodėl neateina ir kepurę nusimovės nepa sikelionoja žemai. Jeigu p. Geležų Nešiotojas tėmės nės truputį į dabartinių surėdymą, į persekiomimus politiskų prasi kaltelių, — yp ėl'nkētina atsiminti baisų atsikimą su Jonu Paurėnu, ir abelnai į griedimą maskoliškų šnipų povisus sveto užkampius jė eš kant politikiškų prasikaltelių — tai man regis, tas daves p. Gel. Nešiotoja į persit kini ma, jog tuli mūsų žmonės negali ateiti prie mūsų nuimovės kepures prašytų pašelpo. Mūsų lietuviški laikraščiai vi si yra išverčiami į maskolišką kalbą ir perduodami maskoliškam konsiliui. Tas galėtų pagindinti provokaciją. Todėl apsisergėkime!

p. P. Mikolainis, galiop nu rodo, „Vienybėje“ kad šelpimas moksleivių butų pasekmingesnis ir išnašesnis, prisi dejus visiems prie „Aušros Draugystės“ nes naujai susi tvėrusio moksleivių pašelio ratelio tikslai, esą tokie pat, ką ir „Aušros Dr-tes“. Tiesa, ką „Aušros Dr-ste“ atlieka beveik teki pat darbą; bet yra joje tuli išėmimai. Paskutiniai laikai ji atsisakė sušeljti tulus butinai reikalingus su šelpimo, — jinai net k me dziaigiskai nesušelpė, bet ir moraliskai atstume; jinai (o gal tik jos viršininkai) neatkreipė atydos, ar galima atstumti be suraminimo pašelpos reikalaunanti lietuvi, kad ir ne tokius politiskus persitikrinimus turintį, kaip „Aušros“ viršininku....

Cia ir gime klausimas: kas turės rupinties tais, ku riuos atstumė „Aušros Draugystė“? Pasirodė, jog „Aušra“

šelpé „savuosius“. Tad reikia, kad kas šelpu ir „Aušrai“ tolimesnius lietuvius.... Cion jau, galima sakyti, pati „Aušra“ pravedė taką sutvėrimui atskiro ratelio.

Aš pilnai sutikčiai su žodžiais p. P. Mikolainio, kad šelpi moksleivių išvien, prisidejus prie „Aušros Dr-stės“. Aš pridečiai, kaip ir daugelis, sa vo trius ir energiją „Aušros Draugystei“; atiduočiai net mano išleistą brošiurę „Rusijos Caras“, jeigu jinai rupinis labjaus lygesniu šelpimu moksleivių, negu ikšolai. Tuomet, aš manau „Aušros Draugyste“ galėtų palikt skait lingėsne ir galetų dangiai su teiki pašelpos reikalaujan tiems moksleiviams. Bet su taja išlyga, jei bus sušelptas draugas P. G. ir kiti jo lystes intelligentai, kurie dėlei revo licijinio veiklumo priversti s'apstyties nuo Maskolijos valdžios akių.

J. Grinius.

Musu dirvonai.

(Tasa).

Patys katalikų tikėjimo ap ginejai šaukia, kad susipratu siejie darbininkai užpildinėja ant tikėjimo, išlupa jį iš savo drangą, tamseinių žmonių, ta neva dvasios dovana, o vienok ką jie patys veikia? Ką darotu, iutent tamseinių žmonių apginiuoti?

Anie štai, susi prate darbininkai, sugrižę iš darbo, nuvargę, paskandina tą savo velnionišką nuvargimą bliudelyje lokinors netiku si, kaip išsakyti visų mu ziausiai terekalaujantis higijē nistis, valgio, persirėdo į švar esius rubus (jei turi) ir bėga pas savo brolius — drangus, jų iščiu pasiklausytu, savo mis su ja's pasidalintu, pasi lavintu, idė os dėlei pasidar buotu.

Toksai darbininkas, tarnaujasi savo kunui ir protui plačiausioje tos tarnystės prasme, nežiuo, kas tai yra praleidinėjimas laiko prie stalelio si lažiomis, girtuokliai, paleistuvystėje. Jis yra idėjos darbininkas: jam apšvietta, mokslas, jo paties ir jo draugu susipratimas rupi daug daugiau, negu kam kitam ska nus valgis ir „malonus“ pail sis. O tokio darbininko priesas, arba apginejas senosios tvarkos ir jos palaikytojo — tikėjimo, ką jis veikia? Ar jis turi savo idealą? Taip, turi — jo idėja Lietuvoje (su nedide-

liu išėmimu) vintas, prefē ransas, medžioklė, merginėjimas ir tt., čia g. Amerikoje — girtuokliai, pokeris su gaspadine ir buriu jos seserų, galu-gale nuolatinis nuvargimas, paeinas nuo kerčių tri niojimo. Teisybė, neužtyleši, yra ir tam tikri susivažiavimai keliu ar keliolikos jų lysties draugų — kas tuo kart de dasi? Išgerama tuziną — antrą Šampano, susibarima, pa sigiriama, kaip „iš rupužių“ reikia „lupti paskutinis centas kad nepatektu smuklen“.... Galu-gale koks-nors „naujosis gadynės sociologijos tyrinėtojas“ gyvuliškai apsiteršia, užmiges ant kanapos, — mat sakoma, girtas ir jurą per brisi!... Cia jų idėja. Bet tu, darbininke, nedrįsk apie tai sakyti — tu busi jų priešas, sūkuriuo jie kovos tinkamais ir netinkamais budais.

Ant kiek tas viršuj pri vestas piešinėlis yra teisingas, — mēs matome, kad ta stoka pas juos idėjos ne tik mums bei mūsų judėjimui nekenkia, bet dar gelbsti, nesa žednas žmogus, mokas ir galis nors maža truputėl galvoti, supras kad tokiu gyvenimu ir su tokiomis idėjomis gali gyvuoti tiktais gyliai, o ne žmonės ir dar-gi žmonės, taip noriai pagriebiantis į savo rankas žmonių vadovavimo vadeles.

Mēs-gi, darbininkai, nega

lime sau perstatyti tokio gy

venimo. Mēs tame tuštume

nustotume guodojė savyje žmo

gų.

Darbininkų judėjimo didie jie vadovai, vardai kurių užsi rāše istorijoje, gerbė mokslą; jie tiek dang atneš į jį naujos medžiagos, kad be jų, drasias galima tvirtinti, gyvenimas ne butų pasiekės to laipsnio, ant kurio jis dabar randasi. Istorija ekonomijos stovio, socijalizmo istorija, politiskoji ekonomija, dailiosios literaturos istorija, istorija civilizacijos, kurių paraše žymus darbininkų judėjimo vadovai, atsižyminti netik jau talentu pačių auto rių, bet ir jų kantrumu dar be, bei pasišventimui savo tyrinėjimuose. Dabar esantieji knygų rinkoje veikalai, paliečiantieji socijalizmo istorija atsižymi netik giliu tos mokslas pažinimui, bet ir aiškia pagudone visų kitų šakų, šiokiu ar kitokiu budu prisi dejusių prie išaiškinimo tos dideles visuomenės gyvenimo fazos. Pažiurėjė į veikalus politiskos ekonomijos, busine priversti pasakyti, kad jie yra apdirbtai ir užbaigtai su tik-

ru to klausimo pamylejimu ir skrupuliatiškumu iki smulk menų.

Kaip augščiau paminėjome, užmetama mums, kad mēs ne sirupiname tyro mokslo klausimų, kad mēs atkreipiame atydą vien į klesinį, ar parti viškā miniu švietimą. Ką-gi pasakyti tie užmétinėtojai ant to, kad socialistai, kaip žymesni, taip maziaus žymus net iki smulkių, kiek jiems laikas ir individuališkos spēkos pavelja, yra apsipazinę gan gerai su įvairiomis mokslu šakomis, kad socialistų atstovai parlamentuose Vokie tijos, Austrijos ir Rusijos, sa vo aiškiose kalbose pasinaudoja iš citatų net tokį mokslinę, kurie yra išeję stačiai iš jų prieš lysties. O ar dau gelis iš tų užmétinėtojų burio yra apsipazinusiu su socialistų raštais? Tur-but jie yra ant vienos rankos pirstų (jei jų nebūs perdaug) suskaitomi.

Kad socialistai nera profa nais lavinimosi klausime, gal mums paaiškės iš sekancio fakto. Dar 1891 m. Vokietijos par lamente, arba reichtsage, bu vo svarstomas klausimas apie aukštesnės liaudies mokyk las, taip vadinamas „Fortschungsschulen“; kaž-kieno bu vo jnešta, kad nera reikalo i traukt i statymus paragrafa apie tai, kad tos mokyklos rai kiai lankytai priverstinai, bujose suteikiama perdaug nerei kalingo liaudžiai mokslo. So cialistas atstovas reichstage, Augustas Bebelis, savo kalboje išreiškė visų socialistų muomonę: „Aš manau, kalbėjo jis 26 vasario minėtų metų, kad nemokinama tose mokyklose daugiau, negu reikia gy venime. O jei kam ir atsikrūt išmokti daugiau, negu jam prireiks jo gyvenime, tad aš paklausiu jūsų: ar rasisite žmogų, kuriam užkenktu mokslas? Be abejo randasi daugybė žmonių, kurie kenčia vargą iš dėl mokslo stokos“. Mokyklų nereikalauja taip balsiai ir drasias kiti luomai, kaip darbininkų luomas. Teisybė, retkarčiais atsitinga užgirsti aimanavimai, kokio nors dvarponio nukentėjusio iš liaudės tamsumo; jis pasirėdo altruzismo (artimo meilės) rū bais, rėkia kokiam nės laikraštyje, korespondenciją skyriuje, kad jo apielinkėje, žmonės nežino, kiek yra die nu savaitėje, kaip vadinasi žmonės žmonių, apturejė esame nuo lietuviškų daktarų ge

liavimas!*) Bet ar tai yra altristiškas jo šauksmas ir mokyklų reikalavimas? Ne jis bijosi už savo triobas ir už savo miškus — jam vaidinasi gaisrai, kurie atrodo balsiausiu slogučiu, perejus tam pa voju laikui. Jis ir sako, tarsi parizėjus: „ačiu Dievui, dar nei vieno gaisro neturėjau, bet mano kaimynai turėjo ir po tris vieną dieną...“*) Žinoma, mokyklų reikalavimas, paeinas nuo šių žmonių lysties, turi tą tik vertę, kad, jei reikalavimas įsikunija, žmonės turi kur leisti vaikus. Bet pasakyti, kad jie vien labo darbininkui velydami šau kiai mokyklų, nedrįsi nei aš, nei kiti, stačiai ir aiškiai žiu rintieje į tą dalyką; nesa jei taip butų, tai tie ponai nuo senų — senovės turėjo proga kurti mokyklas, švesti liaudžiai — tas nebuvo draudžiamas; bet tuomet jiems kitas rupėjo: medžioklės, lupimas kailio baudžiauninkams ir tt.

(Toliaus bus).

Dar apie „votis ir gydytojus“

Kada 36 n. „Vienybės“ pakeliau klausimą, ar nebūt galima išteigti „Lietuvių Sveikatos Biura“, iš kurio lie tuviški daktarai suteiktu ser gantiems reikale vaistus ir tt. tai tik du lietuvių daktarai atsiliepė: Dr. F. Matulaitis ir Antanas Rutkauskas, M. D.; bet atsiliepė labai nepriekliai, Dr. F. Matulaitis rimтай kalba tame klausime, todėl nors kelius žodžius galima tose diskusijoje dar prideti.

Dr. Matulaitis sako, kad sy philis negalima išgydyti neap ziurejus ligonį ypatiškai, — tas teis ybė; vienok kad ir su tokiomis ligomis, — nori ar ne nori, — priseina per susiraši nejimus jieškoti pagelbos, ne sant daktaro ant vienos. Todėl vien tik dėl mokslo stokos“. Mokyklų nereikalauja taip balsiai ir drasias kiti luomai, kaip darbininkų luomas. Teis ybė, retkarčiais atsitinga užgirsti aimanavimai, kokio nors dvarponio nukentėjusio iš liaudės tamsumo; jis pasirėdo altruzismo (artimo meilės) rū bais, rėkia kokiam nės laikraštyje, korespondenciją skyriuje, kad jo apielinkėje, žmonės nežino, kiek yra die nu savaitėje, kaip vadinasi žmonės žmonių, apturejė esame nuo lietuviškų daktarų ge liavimas!*) Bet ar tai yra altristiškas jo šauksmas ir mokyklų reikalavimas? Ne jis bijosi už savo triobas ir už savo miškus — jam vaidinasi gaisrai, kurie atrodo balsiausiu slogučiu, perejus tam pa voju laikui. Jis ir sako, tarsi parizėjus: „ačiu Dievui, dar nei vieno gaisro neturėjau, bet mano kaimynai turėjo ir po tris vieną dieną...“*) Žinoma, mokyklų reikalavimas, paeinas nuo šių žmonių lysties, turi tą tik vertę, kad, jei reikalavimas įsikunija, žmonės turi kur leisti vaikus. Bet pasakyti, kad jie vien labo darbininkui velydami šau kiai mokyklų, nedrįsi nei aš, nei kiti, stačiai ir aiškiai žiu rintieje į tą dalyką; nesa jei taip butų, tai tie ponai nuo senų — senovės turėjo proga kurti mokyklas, švesti liaudžiai — tas nebuvo draudžiamas; bet tuomet jiems kitas rupėjo: medžioklės, lupimas kailio baudžiauninkams ir tt.

Arba ir vel, — girdėtis, žmogus skuudžiasi, kad labai prakaituoja, kojos smirdi, tar pupirščiai pusta ir tt. Tarp lie tuvių, ypač pabrikų ir kasy klių darbininkų, tai tanki ir sunki nelaime. Tokiam ligoniui, gali daktaras parašyti, kad jei ne daugiau, tai pora kartu ant savaitės turetų issi maudyti, po maudymosi apsilirkinti, kad ne tik duona ir mēsa reikia misti, bet reikalinga ir sodiniai vaisiai, daržoviniai, sriubos ir pieniški maistai, — ir davus vidurių paliosavimui, o valgant pagal gerą dietą, žmogus ne tiktais išsgys, bet tokie negerumai ir daugiau neatsikartos.

Arba ir vel, — girdėtis, žmogus skuudžiasi, kad labai prakaituoja, kojos smirdi, tar pupirščiai pusta ir tt. Tarp lie tuvių, ypač pabrikų ir kasy klių darbininkų, tai tanki ir sunki nelaime. Tokiam ligoniui, gali daktaras parašyti, kad jei ne daugiau, tai pora kartu ant savaitės turetų issi maudyti, po maudymosi apsilirkinti, serganties apatines drapanas ir panekas, o vakarais kad kojas su vandeniu ir mui lu nusimazgotų; baigiant mazgoti, reikia perplilti kojas šaltu vandeniu, arba net ir visą kuna — kad oda uzsigrudyti, gerai nusiušluostytu, nusausintu ir su „Toilet Talcum Powder“ išsi barstyti; serganties ne tik išsgys, bet taip elgianties daugiau panekoms ligoms visai nesirugs. Kokis čia receptas? Ir kokis pavojus daktarui apie tai rasyt? Daug yra panašių dalykų, kur reikalinga tik gera roda ir kur tik ji viena ir gali daug gero padaryti, pagelbėt žmonėms; todėl aršiausias ligas nera reikalo statyti už pavyzdi, — kaip daro Dr. F. Matulai tis. Beje, Dr. M. jau pralenkė kitus: Jis megino į laikraščius išgarsino nuomonę, jog negalima duoti roda serganties; bet aš pats ir dar keletas manzinom žmonių, apturejė esame nuo lietuviškų daktarų nerangumą, tai jau tas esą iš „pakanpių šmeižimai“. Šmeižimai jeigu ir butų, tai jų nereikėtų daktarams baimyti, — nes šmei

*) Kurjer Litewski 1908, N 133 „Stosunki na wsi“.

žimai, nežinau ar atneše kam nors naudą ir ar atsieki šmeižai savo tikslus. Visi žino, kad Dr. Sliupas per 15 metų šmeižė kunigus, sujieškojo jų purviniausius darbelius — net faktiškai juos prirodinėdamas; bet žmonės kunigams akrai tikėjo ir Dr. Š. kalbos neatsiekė tiksl, dar jis patsai buvo ne vienur pagedusias kiaušiniai apdrebėtas. O kada „Lietuva“ ir kiti laikraščiai išleido keletą moksliškų knygų (kuriose šmeižimo nėra), žmonės ėmė jas skaityti, ir įtikėjimas į kunigus, kaip pavasary ledas tirpsta.

Teisybę Dr. M. sako, kad daktarų susidraugavimas nedaleidžia garsinties laikraščiuose Amerikoje, — vienok tas susidraugavimas, tai yra daugiau niekas, kaip tik pa prastas trustas savo naudai, kaip ir prie Oil trusto prigulti. Tenka girdėties kalbant, kaip nesumanus daktaras nudydė sergantį į aną svietą. Nors tokis gydytojas buna į teismą patrauktas, vienok tais daktarų trustas pasistengia savo sąnarių prieš visuomenės akjus išteisinti. Mat apie darbą sprendžia tokie pat žmonės, kurių interesai trūstę yra vienodai ir kuriems kiekvienam gali tas pats pasitaikyti. Todėl ir nedydavai, kad po tokiam teismui žmonės kalba, kad „varnas varnui į akį nekerta“. Teisinės gydytojas pirmiau turi žmonių balso klausyti, o ne daktarų trusto.

Kaslink Antano Rutkauskas, M. D. straipsnio „Žodis į visuomenę“, tai sunku kas nors ant jo ir atsakyti — rimtos diskusijos jo straipsnyje nėra.

J. Daugmatis.

Grapas Levas Tolstoju

(Užbaiga).

Be to tuo pačiu laiku Tolstoju parašė nemažai dailiai — gilių apskymų kaip tat: „Liudnieji markerio užrašai“, „Du gusaru“, „Iš kung. D. Nekliudovo užrašu“, „Puga“, „Albertas“, „Tris mirtis“, „Seimynos laimė“ ir kit. 1864—1869 m. parašė dideli romaną „Karė ir sintaika“, kuriamė plačiai aprašo rusų visuomenės gyvenimą, karių su Napolėnu. Didžiuoju metais. Tasai romanas buvo išvertas į visų kulturinguju tautų kalbas ir pakelė Tolstoju didžiausią pasaulio rašto eilion. 1875—1876 likosi atspaudintas antras di-dysis romanas „Ona Karienina“. 80-tais metais apsakymai „Ilijos Jono mirtis“, „Kreicero sonata“. 1887 m. drama iš sodiečių gyvenimo „Tamsumos gale“. 1899 m. jo paskutinis didelis romanas „Atgijimas“. Siame ir kituose, smulkesniuose veikalose Tolstoju iškelia eikštėn gliausius visuomenės gyvenimo pamatus, paslapčiausius žmogaus dviasios sviravimus.

Gyvendamas sodžiuje, T. labai daug skaitė, lavinos. Jau toliau, juo mažiau jis brangi perkelta į Rusijon Vakaru Europos buržuaži ir šviesuoju

kultura, juo labiau gi kele rusų valstiečio protą ir pažiuras į gyvenimą. Vis labiau giliros Evangelijon. 80-tais metais jis parašė visą eilę knygų ir straipsnių, kaip tat: „Išpažintis“, „Kame mano tikyba“, „Tai kas—gi mums darysti“, „Kame laimė“ ir kit, kuriuose stengesi parodyti dabartinės Vakarų kulturos bažnyčių, valstybių ir tt. berei kalingumą ir kenksmingumą žmonijai ir ragino kiekvienam pradėjus nuo savęs, tverti naują gyvenimą, paremtą gryniu Evangelijos mokslu. Savo pažiuras jis aiškino dar trumpuose apsakymeliuose žmonėms ir straipsniuose („Kas tai yra dailė“, Šekspyro dramy kritika ir kitos).

L. Tolstojaus mokslos viso se šalise rado karštus pasekėjus; bene daugiausiai jų bus Amerikoj. Pirmeiviskoji visuomenės dalis, kad ir daug—kame sutinka su Tolstoju, nesutinka su jo niekinimu kulturos vasis, priesinasi jo mokinimui — „nesipriehinti piktam“. Sviestiškosios ir dviasiškosios valdžios persekoja jo raštus: pravoslavų sinodas 1901 m. išmetė jį iš savo avydes, katalikių popiežius iškeikė jo „Kreicero sonatą“; už patalpinimą jo garsaus straipsnio „Nebegalio tyleti“ daugybė laikraščių bausmę užmokejė....

Tačiaus jo atviras ir drąsus kovojojimas už tą, kas jam brangus, neatsiziurejimas į pavojus, kartu su dideliu gabumu kaipo rašytojo, spiria su pagarba nulenkti prieš jį galvas didžiausius idėjos priešus, o ir „šio svieto galiunai“ neišdrusta jį pati paliesti, nors pats Tolstoju nekarta praše jo negailėties ir bausti jį, ažuot per sekoti jo pasekėjus....

R. N.

Pasiveliję perspauzdinti iš „Vilniaus Žinių“ šią trumpą bijografią didžio pasaulio protautojo — Levo Tolstojo manome bus ne iš kelio pridėjus prie šio da porą bijografių žinučių, kurios įvairiai laikais tame pačiame myslų gerbtiname dienaštyje patili po. Taip num. 198 „VŽ“.

Ši to mės matome, kad Tolstojo įtekėm ir ant lietuvių siestejėjo, jei neturėdami da net grę elementorių, lietuvių vertėjai pasigrožėjo jo smulkesniais veikalais ir išvertė kitiemis pasiskaityt. Ateis laikai, kada mės turėsime jo stambesniuosius veikalus, kaip „Karė ir sintaika“, „Prisikėlimas“, o ypatingai jo „Pedagogiškus laiškus“, kurie įvesmus į platesnį sveta ir prasalins iš myslų gyvenimo daugeliu išisenėjusių nuomonių.

Iš atskirų knygų labiaus išsiplatinus: „Kaukazo belaisvis“ 250 tukstančių egzempliorių; „Šeimininkas“ apie 200 tukstančių; „Kuom žmonės gyvena“ apie 150 tukstančių; „Tamsumo viešpatavimas“ apie 140 tukstančių. Tieki tėvynėje. Ojo veikalai vertimuose į svetimas kalbas tarytum dar didesnį tarp skaitančiųjų pasiekimą turi. Neskaitant viso to, kas laikraščiuose buvo atspaudinta, skyrium iš Tolstojo veikalų vertimi buvo dar išleista vokiškų kalboje daugiau 200, prancuzų kalboje 150; anglų — apie 175; švedų ir danų — apie 50; visų kitų tautų kalbose, skaitant kart ir japonų, totorių nuo 1 iki 20 vertimi.

Pirmas Tolstojo veikalų vertimas įvyko 1870 metuose

graikų žemėje; anglai pradėjo verti jo veikalus į savo kalbą 1875 metuose, prancuzai 1877 m., vokiečiai 1887 m.

Dabar yra tikra žinia, jog Tolstojo veikalai yra išversti į visas kalbas; 1895 metuose išleido kinai jo veikalus savo kalboje, o 1899 liko jie išversiti ir į senovės žydi kalbą.

Velgi 169 N. „VŽ.“ randa me trumpą literatišką žinutę, kur šis diena išversti į žmogus paeina nuo karto išsireikšdavo, kad žmogus paeina nuo bedžionkos.

Tas dėl ne taip baišu. Visgi

bezdžionė į žmogus panaši, o

gal jis ir duša (siela) turi.

Ir iš tikro nekarta šventųjų „žydi

vatuose“ buvo aprašyta, kaip

jvaius gyvunai šventųjų klau

sė, o kai—kurie prieš šventųjų

paveikslus suklaupdavo.

Ai tai ne tikėjimo į Dievą apsireiškimas? Reiškia, kad gyvuliai

ir gi tiki į Dievą....

Visgi geriau paeiti nuo bez

džiokos, kaip giminiautis su

leumurai, driežlais, salaman-

dromis, o ant galio ir su rupužė

mis. O gal pratėvių jieškoto-

jas ateis į galvą ir su kirmelėmis susigiminoti?

Nesibijom jūsų! Ikšiolai pratėvių

jieškotojai gyresi, kad turi

iškastus kaulus, ką liudija jų

išvedimų tikrumą.

Bet pas lanceolatajau kaulų nera.

O dar toliau einant ir prisilaikan-

tant jų teorijų išvedimų, kau-

lų pas žmogaus pratėvius vy-

sai neturi but. Jeigu jau kar-

tā taip yra, tai ir liudininkų

nebér. Dabar nebaisi bus die-

votiemis žmonėlėmis kirmelėmis

giminystė!

Visgi geriau buti žmogus

žmogus, ne išmogus.

1. Dievo paliepimui visuomenė susideda iš nelygių dalių

Visgi sulyginti negalima, nes

sulyginimas išsaunkia valstijos

sužirima.

2. Dievo paliepimui yra val-

dytojai ir pavaldiniai, darbo-

davai ir darbininkai, turtuo-

liai ir beturčiai, mokyti ir tam

suoliai. Visi viens kitą turi

myleti, kad išgyti paskutinį

tiokslą—dangu....

3. Ypatiškos nuosavybės

pati gamta reikalauja....

4. Beturčiai neturi gedy-

ties savo neturtybės ir netur-

atmesti turtuolių pašalpos...

5. Katalikų rašytojai ap-

gindami beturčių reikalus, tu-

riai taip rašyti, kad ne išsaunkti

savo raštuose neapykant-

prieš turtinguosius....

Tai viskas ką dave popie-

zius Pijus X darbininkams!

Darbininkas turi buti per-

amžius išnaudojamu, tur gy-

venti varguose, nes taip popie-

zius paliepē!

„Dievo paliepimui“ žmonės

visuomet buvę nelygūs, net ir

tuomet, kada pagal žydi pa-

davimus gyveno ant žemės tik

vienu žmogus „Adomas“.

Kaip tad galejo vienas žmo-

gus buti sau nelygiu?..

„Pati gamta“ nuosavybės

reikalauja,—gal ir ant oro ir

ant saulės šviesos?

Todel ne pas vieto galin-

guosis darbininkams geres

nės ateities jieškoti!

Darbininkai turi patys savo reikalais

pasirupinti.

Z. A.

draugijos. Pats gyvenimas ne vieną iš tų draugijų priver-

te prie kovos su kapitalistais ir jos pradėjo rupinties išgyti naują tvarką. Leonas XIII išsigando savo enciklikos ir 1901 bei 1902 metuose išleido naujas enciklikas, kuriose jau stačiai buvo pasakyta, kad katalikų bažnyčios uždaviniai turi buti dabartinės tvarkos apginiamas.

Leono ipedinius, popiežius Pijus X, pradėjo da aštrenę kovą su krikščioniška demokratija ir su darbininkų judėjimu. Kad darbininkai ir ne svajotų apie geresnę ateities tvarką, popiežius Pijus išleido tam tikrą encikliką (*motu proprio*). Enciklikoje yra taip pasakyta:

„1. Dievo paliepimui visuomenė susideda iš nelygių dalių. Visgi sulyginti negalima, nesalyginimas išsaunkia valstijos sužirima.

2. Dievo paliepimui yra valdytojai ir pavaldiniai, darbodavai ir darbininkai, turtuoliai ir beturčiai, mokyti ir tam suoliai. Visi viens kitą turi

10. Mintis apie Magometo moksą, buddizmą ir krikščionybę. 1907 m. No. 59.

11. Nebegalio tyleti. 1907 metuose NN 164—166“.

Prie šio da galima pridurt, kad keletas Tolstojo raštų vertimų lietuviškai buvo išleista Prusuose ir Amerikoje, kaip va: „Kaukazo belaisvis“, „Kurmeilė, ten ir Dievas“, „Kuomi žmonės gyvena“, „Perbrangu Mikalojus Palkinas“, „Pra-garo atgijimas“.

Iš to mės matome, kad Tolstojo įtekėm ir ant lietuvių siestejėjo, jei neturėdami da net grę elementorių, lietuvių vertėjai pasigrožėjo jo smulkesniais veikalais ir išvertė kitiemis pasiskaityt. Ateis laikai, kada mės turėsime jo stambesniuosius veikalus, kaip „Karė ir sintaika“, „Prisikėlimas“, o ypatingai jo „Pedagogiškus laiškus“, kurie įvesmus į platesnį sveta ir prasalins iš myslų gyvenimo daugeliu išisenėjusių nuomonių.

Iš to mės matome, kad Tolstojo įtekėm ir ant lietuvių siestejėjo, jei neturėdami da net grę elementorių, lietuvių vertėjai pasigrožėjo jo smulkesniais veikalais ir išvertė kitiemis pasiskaityt. Ateis laikai, kada mės turėsime jo stambesniuosius veikalus, kaip „Karė ir sintaika“, „Prisikėlimas“, o ypatingai jo „Pedagogi

IŠ VISUR.

na atkakli: vietoj eiti atgal, žmonės ant policijos paleido čielą audrą bulvių, burokų, obuolių ir kitokiu daržovių, ką tik pataikė sugriebt iš nesupėjusių užsidaryti krautuvii. Kitur jinio koks viens ir akmuo bei plytgalis, nors jie valdžios tvarkadarių ir nesužiede. Parlamento rumas tapo aptrauktas stora eile policijos, o prieangy stovėjo 200 ginkluotų žandarų, kurie laukė ateinančių demonstrantų atkišę revolverius į priesakį. Taip apsergėjus parlamentui savo ramybę, žmonės nei nejo ant matomos mičties. Moteis išrinko iš savo tarpo 13 kādele gačių, kurias pasiuntė į parlamento rumus, įdavę joms sufragiščių reikalavimus; bet jų neįleido. Tada šios pasirijo senoviską budą panaudoti—išveržti gvołtu. Vienok 200 žandarų nedavė sau gėdą pardaryt, jie lengvai apgailejo 13 kā moterų ir išgelbejo nuo jų parlamentą. Tik vienai moterei pasisekė įėti į Komunų Rumą,—taip buvo poni. Travers Symons, moteris sekreto riaus Jameso Hardie'aus socialistų ir neprigulmingųjų atstovo parlamente. Ji išveržė pro durų sargybą ir radusi atstovus bekalbant, kaip reikiā apsaugoti vaikus nuo cigarettų rukymo, poni Symons sušuko: „Paliaukite kalbėjė apie vaikus, o pradėkite apie moterų teises. Duokite mums politiškas teises, o mes ne tik apie vaikų, bet ir apie jūsų rukymą turėsimė ši-tą pasakyti ir psdaryt!“ Tas, žinoma, vyras šalias valdytojams nepatiko. Tris valdinukai pagriebė poną Symons ir neše išnešė laukan.

Demonstracijos šiaip užsišaigė: 24 sufragistes ir 12 bedarbių vyrų arėstauti. Keliolikai žmonių policija sumušė. Kai-kuri minios buvo sumaigypti ir sumindžioti, dabar ligonbučiuose guli. Dangybe net apalpo kemšatyje.

Ir „daug-išmintingas“ Anglijos parlamentas dar syki išsigelbejo už policemono nugaros nuo ateinančių moterų su reikalavimais išrišti degant valstijoje klausimą, kuris vis tiek kada nors reikės išrišti.

Amerika. Rytinėse valstyose socialistų kandidatas į prezidentus, E. Debs vi surutiko darbininkų minias išėjusias su džiaugsmu sveikinti socijalizmo evangelijos nešėja. Amerikos istorijoje da nera žinoma, kad kada nors kokis politiškas kandidatas buvę su tokia karališka garbe lydžiamas. Debsas svargės, anot vieno kapitalistų dienraščio: „vos bepavilkdamas koja už kojos“ randa pilnas sales ir visur jo trumpą kalbą klausytojai ant atminties išmoksta. Debsas sako, kad Amerikai lemta pergyventi tris revoliucijas. Dvi jau buvo: viena išliuosavo Ameriką iš po Anglijos karaliaus jungo, kita—išgriovė baudžia vas. Trečią lemta dabar įvykti, kuri išgriaus industrijinių despotų. Pirmosios dvi revoliucijos vyko per kruvinas kares, bet ši trečioji yra viltis, kad apsieis ir be krauso pralejimo.

IŠ AMERIKOS

Valstybių iszdas.

Jungtinė Valstybių iszdas dar turi pinigų \$1.335.711. 869. Iš tų: \$150.000.000 aukšta pinigų ir da neįslieto buliono yra taip vadinamam atsargos fonde, iš kurio niekados neima pinigų; \$842.371.869 aukso, \$488.599.000 sidabro dolerių ir \$4.741.000 sidabro dolerių 1890 metų leidimo—yra taip vadinamam užsistikėjimo fonde, kuriuom atperka tarp žmonių vaikščiojančius popierinius pinigus.

Pittsburgh „Saliomė“ iszvyta.

Mūsų kontinento teatrue labai įėjo madontaip vad. „Salomės šokis“. Salomė— tai paimtas epizodas iš Kristaus laikų. Erodas karalius turėjo su nešlubuota motere nelegiliškų dukterių, tariant bus jau—Salomė, kuri pagarsėjo dailum veidu ir šokinu. Bet šventas Jonas Krikštytojas nuolatos bare Erodą už paleistuvėnė gyvenimą, ko nei Erodas, nei jo pati, nei Salomė mėgo. Galiaus Krikštytojų išėda kalejiman. Pasitaiko, kad Erodo svečiai užsigiedžia pamatyti Salomė šokant; ši prizada pašokti su tokia išlyga, jei atneš ant bliudo nukirstą Jono Krikštytojaus galvą. Erodas ant to sutiko, nusiumėčia budej ir tas atneša kruviną galvą bešokančią Salomė. Tai viskas iš turinio. Bet Salomė šoki mūsų teatruse megsta už tai, kad aktorka jos rolo atlieka basa ir iki pusliemeniui nuuga, kaip tuo seliakuose Salomė redydayo, Ne visur vieno Salomė mėgsta. Pittsburgh visuomeniškos tvarkos direkcija išradė, kad tokis šokis pavojingas Pittsburgh „dorai“ ir paliepė Salomė apsiredyti. Po tam jau nieks neina į ją žiurėti ir visas šokis iš ten išsikraustė.

Ka padaro apyvirte smegenis.

Milwaukee, Wis. tulas tėvas atidavė savo vienuolikos metų vaikui iš pataisos namų. Vaikas buvo taip nenor mališka, kad viskai darė atbulat. Jo pasileidimas ir prasižengimai prie įstatymus buvo ančių kiekvieno žingsnio. Iš klausinėjus tėvą ir patyrus, kad tokis vaiko pasižygimas prasidejo nuo penktų metų, kada „ipuolė stačia galvasklepė“, pataisos namų daktarams užėjo tada ant mūslies iš terti jo smegenis. Pridėjus Rentgeno eks-spinduliu mašinukę prie vaiko galvos, aiškiai atsišvietė apyvirte smegenis, kurios susitrenkė ir padaė vaiko protą ir valią visai atbulais. Manoma atitaisyti vaiką atstačius smegenis per operaciją.

Nedidele klaida.

Chicagos republikonai pri spaustino čielą vagona savo agitacijos raštų įvairiose sveitintuvė kalbose, pradejus tuo žydų, baigiant lenkų ir lietuvių; pasiuntus atgabentį tą visą „literatūrą“ iš spaustuvės į republikonų biurą, vežėjas supainiojo adresus ir nuvėžė į demokratų biurą. Ten ne mokėdami svetintuvė kalbos priėmė ir išsiuntė tuos vius raštus po visą Illinois tarp miestų daug yra atsitikimų,

žmonių dailint. Tik bedalinant vienas lietuvis atkreipė demokratų atyda, kad dalina ne savus raštus!— Na, bet tai nedidelė klaida.

Renkamieji Amerikos balsai.

Metuose 1896 iš 70.254.000 Sziaur. Amerikos gyventojų buvo 13.923.000 piliečių, taigi galinčių rinkimuose balsuot. Metuose 1900, iš 76.303.000 gyventojų balsuotų buvo 13.961.000. Metuose 1904, iš 81.725.000 gyventojų, buvo tik 13.520.000 balsuojančių. Tai gyventojų skaičiu augant didyn, balsuotajai mažinasi. Sziemet turim 85.817.000 gyventojų.

Kare pries „naktinius raitelius“.

Kentucky gubernatorius apgarnino proklamaciją, kurioje šaukia vietinius gyventojus „sukilti visiems, kaip vienam“, ir sykį ant visados panaikinti „naktinius raitelius“, kurie daugelį nesmagumų žmonėms pridaré, sudegino ne vienam namus, užkapojo rykštėmis ir tt. Už kiekvieną suimtą „naktinių raitelių“ valdžia skiria \$500 dovaną. Nesenai jie pavogė čielą negrū šeimyną, Walker, ir išsidangino su gyvu grobiniu į kalnus. „Naktiniai raiteliai“ yra tai smulkiai tabako angintoju suorganizuota slapta milicia, kuri kovoja su tabako trustu ir kamuoja tuos, kurie trusto tabaką pardavinėja, vartoja ar tai į Kentucky valstiją pristato.

Iš lietuvisku dirvu Amerikoje

Wilson, Pa. Rusijos savybinų valdžia neužtaria. Pas mus pagarsėjo tulas A. Ver-s, kurs iš Lietuvos pri buvęs tuo apskritelė buvęs sargybiniu, gaudęs „ciklikus“

po Šiaulių ir Radviliškių apie linkę, bet matyt kad tas darbas nabagui nesisekė, todėl išnešė sveikas kelnes į Ameriką. Pat sas girtas pasakojo, kad jis du sykiu norėjė „ciklikai“ nūšaut. Pripratęs prie savo žemo amato, gribėsi jo ir čionai,—buvo bepradedas rinkti socialistų pavardestis ir žadėjo

socijalistų pavardestis ir žadėjo tuo žmones išduoti Rusijos valdžiai. Pradėjo prie kiekvieno kabinetiess ant gatvių ir smulkėse, kolioti šliuptarniais ir gązdinti išdavimui. Niekam nenusigstant, gribėsi savo tiškai „ciklikus“ mokin. Vie-

ną vakarą nuėjo ties Ant. N. Rentgeno eks-spinduliu mašinu, išmūšė prie vaiko galvos, aiškiai atsišvietė apyvirte smegenis. Kaip ten buvo, nežinau, tik zinau, kad gavo pats sau kailį išpert ir į galvą zaizdą, o to viso

priedui arėstuotas pasilik. Paskui arėstavo ir jis socialistus, o po tam šoko ant vienos kojos, sakydamas: „Da-

babar tai bus galas ciklikams!“ Džiaugsmas buvo visai neilgas, nes perkratinėjės tą visa netoli desėtkas policemonų ir ergelį tiesdarys užsude mūšų sargybiniui užsimokėti \$16.72 už sukėlimą vaidų, o daktarnai ką aplopė skylę, kaštavo \$20.

Taip ir nuluožo ragelai caro valdžios tarnui Wilsons, Pa.

J. M. Lizdeika.

Scranton, Pa. Mūsų

daugiausiai vis parapijos reikaluose. Bet laikraščiuose mažai apie tai garsinama. Tai— „VL.“ skaitytojams apie scrantoniecius.

Kaip visiems jau žinoma, Scranton lietuvių jau senai bylinėjasi su vyskupu Hobanu dėlei savo bažnyčios; pasutiniu laiku buvo jau ir atgavė bažnyčią augstesniojo teismo nuosprendžiu. Jau visi susipratusieji lietuvių džiaugėsi, kad jau turi savo bažnyčią, vien tiktais reikėjo gero lietuvių kunigo, kurio vienok ir po šiandienai nesiranda,— kurie-nekurie ir buvo atsišaukę per laiškus, prisūdėdami klebonauti mūsų parapijoje. Vienok kaži-kodel nei vienas iš jų dar neužėmė vietos mūsų parapijoje. Tuomtarpu gi vyskupui ir kun. Kurui pasiekė vėl prikalbėti kai— kurius tamseinius parapijonus „naktinius raitelius“, kurie daugelį nesmagumų žmonėms pridaré, sudegino ne vienam namus, užkapojo rykštėmis ir tt. Už kiekvieną suimtą „naktinių raitelių“ valdžia skiria \$500 dovaną. Nesenai jie pavogė čielą negrū šeimyną, Walker, ir išsidangino su gyvu grobiniu į kalnus. „Naktiniai raiteliai“ yra tai smulkiai tabako angintoju suorganizuota slapta milicia, kuri kovoja su tabako trustu ir kamuoja tuos, kurie trusto tabaką pardavinėja, vartoja ar tai į Kentucky valstiją pristato.

Akyva, kaip tas užrašymas įvyko ir kokia „politikė“ tapo pavartota.

Susirinkimą užsaukę vyskupas ir kun. Kuras. Bet tą patyrė ir priešingoji vyskupui pusė, todėl ir šie pagarsino tą patį susirinkimą. Kunigo Kuro nesnausta: jis pridirbo parapijos knygelių, užsprāže iš aplinkinių miestelių sau prieklankesiuius, kuriems įteikė knygeles ir tie buvo įleisti svetainėn. Sugrįžo apie 2.000 ypatų. Taip tai kun. Kuras sunavaisiais ir nutarė viską vėl užrašyti vyskupui.

Dabar vyskupas padavė į teismą užtikėtinos vyrus (trustus), kad atiduotų jam visus raštus, ir vėl užveda byla iš naujo; ir kaip tas užsibaigęs, allachas težino. Jau žmonėms ikirojė tie nesutikimai ir bylos. Jeigu per šią laiką butų atsiradęs kunigas, mylantis savo tautą, užemęs mūsų parapiją ir tai butų viskas užibaigę. Bet jie įtėmė neperiti nei lietuvių savitovumas, nei žmonių dušelės, tik jų... vilnelės.

Karabelnikas.

Boston, Mass. Lietuviai apsisergetė! Paskutiniu laiku apie Bostoną ir apie linkes (panašiai New Yorkui, Chicago ir kt.) taip jėjo madon viso plėsimai, vagystės, net už šovimai žmonių, kad ir vidurienių reikia bijoties ir apsi-

serget, kad neisnyktų iš kišenės laikrodėlis, koks centas, arba kad nepasijustum, jog per tave perskirodė revolvento kulka. I trumpa laiku apie Bostoną tapo nušauta netoli desėtkas policemonų ir ergelį tiesdarys užsude mūšų sargybiniui užsimokėti \$16.72 už sukėlimą vaidų, o daktarnai ką aplopė skylę, kaštavo \$20. Taip ir nuluožo ragelai caro valdžios tarnui Wilsons, Pa. **J. M. Lizdeika.**

Scranton, Pa. Mūsų

šeniu; čia nors trumpai pabriešiu, kokiui budu man ištraukė,—vien dėlto, k m kad iš lietuvių atsitikus tokiai progai apsisergėtų. Mes tris, pora vedusių ir su 4 tu kudikių it 2 vaikinai (visi lietuvių) važiavom iš svečių namo ir laukėm ant traukinio Quisy Mass. staties. Kada traukinis atejo ir da biski suvėlitas, tai žinoma kiekvienas skubinomas lipti ir gauti sėdynę; o čia jau buta trijų, kurie laukė ir pasinandojo iš mus skubos ir neapsiūrėjimo, ir kada aš priėjau lipti traukinin, tai vienas ponas, gražiai apsiredeš palypėjo traukinio laiptais, ir nuduodamas girtą, negaliėjo lipti augščiau pats, manydamas neleisti ir surinti manę, o antras nustamę mano moterę paskui manę ei-naučią ir likę mano ponu iš užpakalio stumė manę nt duo-damas norėj lipti vidun, bet iš tikrujų tik norėdamas atitraukti mano atyda nuo kišenės, kad jam butų lengviau ikišti ranką, ar gal kokia prietaisa, ką jis žinoma ir padarė. Aš visai nejutau ir tik išlipe iš traukinio apsiūrėjau, kad nera kišenėj \$48.00, ir taip supratau, kaip dailiai mane aptaisė. Todėl persergiu ir kitus lietuvius, kad turėdami pinigų kišenėj, laikytų ir ranką kišenėj, t. y. ant pinigų.

Ruulnaitis.

Springfield, Ill. Darbai anglų kasyklose pradėjo eiti gerai. Turbut kapitalistai prieš rinkimus tyčia pasiryo pasigerinti darbininkams, idant nuo jų vėlei laimeti balsus ir tapti išrinktai už viešpačius šios šalies. Pagėrijus darbams kurie-nekurie darbininkai jau preda da ir pamiršti praleistus keli mėnesius sunkios bedarbės. Šako, tai geriausiai yra valdonai —republikonai. Kad truputį pabaudžia, tai ir vėlei tėviškai priglaudžia. Taip ir gerai, girdi... Kiti da sako: o kas ir butų, kad mus nepabaustų? tai, girdi ir pasiustume begerdami, jeigu nebūtų pertraukos (taigi —bedarbės). Tikras vaikas su tokiais žmonėmis; jau jų nieks turbut nepertirkins pakol jie patys nesusipras, arba nebus priversti susiprasti, kad jų niekuomet kapitalistai republikonai tėviškai néglaudė.

Spalį 4 d. atsibuvo vestuves draugės M. Klembauckienės su draugu K. Lagunu. Vestuve buvo užkvista ketetas geriausiai jų draugų ir visi linksmai praleido keles valandas draugiškam pasikalbėjime. Kalbose tankiai buvo minavojamas ir velionis J. Klembauckas jo buvusios moteris ir burelio visų susirinkusiu draugų bei draugų. Kiekviens jis minavoję ir apgailastavo, kad per anksti —labai anksti tapę išskirtas iš mus tarpo. Visi sakė: jo nera, bet dvasia jo tepasiliauka su mu mis ant visados. Ant galos kai-kurie draugai užmanė padaryti kolektą pastatymui velioniui J. Klembauckui antkapio. Šitam tikslui sudovanėjo draugai \$23.00. Taipgi dar buvo renkamos ir kitos aukos: „Moksleivių Paskelos

Persijos šacho jausmai nėra švelnesni už Rusijos kazokų. Praneša iš Tegerano, kad du valdininkai, kurie simpatizavo revoliucijai, vieną naktį dingo iš savo namų. Juos suėmė šacho sargybinių ir iš šacho kie me nuvežė į Baje-ša, kur pri smaugė ir pušgyvius užkase žemėsna. Pats šachas dalyvavęs prie tos žiaurios scenos ir da mokinės, kaip uzsmaugti. Iš Baje-ša eina gandai, kad ten atsibuna žvériškos politiškų šachas kasnakt slapčiai nueinas.

Ratelio^o fondan, sušelpimui P. G. sudejo \$6.56. Vedi-mui bylos nekaltai areštuoto drg. J. Gvazdiko, ant kurio užsipuolė kun. Valaitis apskūzdamas jį Jungtiniai Valstijai valdžiai, kaip anar-kistą (kurs, kiek zinoma, juom niekuomet nebuvę), sudejo \$4.00. „Kovos“ fondan ir kankiniams \$3.60. (per pusę) Matomai, mus draugai, kur tik gauna progą burieli susi-eit, niekuomet neužmiršta ką naudinga nuveikti. Už tai lai buna garbė mus draugams, ką nenustancią pagal savo išgalės darbuojasi.

Vincas Černiauskas.

Cleveland, Ohio. Šitas miestas gana didelis ir dirbtuviu jame randasi apie kokį 3350. Bet, ant nelaimės, jų daugelis suvis nedirba, o kai kurios kad ir dirba, tai tik pökelis žmones ir už sumažintą mokesčių. Daugelis žmonių be darbo vaikštineja po gatves, tikėdamis surasti kur nors kokį darbą, bet mažai jų tokiai laime pasitinka.

Lietuviai taipgi—tarp ampir menkai ką teveikia. Bedarbe ir lietuviams dvišiai nupulde. Apilso jau ir smarkesniejie veikėjai. Yra viltis, kad žiemos laikui atėjus vėl pasita-sys.

LSS. kuopelė jau suvis su mažejo. Taip gi ir mūsų lie-tuviški dainininkai jau senai tyli; daugelis jų išvažinėjo į kitus miestus užėjus sunkiemis laikams, bet da užtektinai jų liko, kad tik darbutotų. To-tai vienok ir nedaro.

Tarpe SLA ir LSS. kuopu nesutikimai vis dar neužsibagę. Mūsų miesto lietuvių dviška vadovas labai rupestingai naudojasi tais nesutuki-mais, kaip sakoma—drumščia-vandenj ir gando žuveles,—niekina visus mūsų darbštės niuosius virus ir žemina mūsų pirmieji organizacijas. Idant prieš tą reakciją atsispirt, gabenėtieji vyrukai pradėjo rupinties surengti mus kokias viešas prakalbas, kurių lietuvių Clevelande siemet dar neturėjo, nors svetimtaučiai pirmieji labai sukruto žmones agituoti, kad balsuotų už socijalistų partiją. Kalba sa-lese, kalba ir ant gatvių.

O gal ir Clevelandas sukrutes, kuris nuo SLA. seimo užmigo.

Apuokas.

Tev. Myl. Dr.-tes reikaluo-se.

Ant grižkelio.

„Vien. Liet.“ 41 num. reikaluo-se mūsų draugystės tilpo tris straipsneliai, ytin svar-baus turinio, kuriuos perskaicius, kiekvienam regis dingtelė ja minty, kurio įrankio (sic) laikyties, už kurio griebties, kam betikėti. Mat pirmam-jame straipsnelyje kalbama, jog Dr. Kudirkos raštus at-mesti, o imties išleisti senai jau nutartą ir berengiamą—Mačio eilės (o gal daugiau jo raštų yra kad leisti—tai visus) Labai tas butų puiku ir mums naudinga, kadangi pœziją (ne agitativišką), ypač tokia, kaip man teko matyti keletą Mačio eilių, yra reikalinga,

kaip daile. Bet, kadangi mēs jau paémēm išleisti Ku-dirkos raštus ir nemazai triuso jau tam padėjom ir aukų tam tikslui sudejom, surinkom, to

platinimo, pardavinėjimo, o kuopos nariai, kiek galėdami, stengtis pardavineti ir tuomi didinti mūsų išdą.

Tiek turiu patemyti šiamatevėjuje.

J. Šekevičius.
Brooklyn, N. Y.

Pittsburg, Pa. TMD. 9 kuopa savo mënesiniame susi-rinkime rpgėjo 27 d. svarstė išbraukimą 6 ir 9 punktų iš

mūsų draugijos išstatą, ir mū-ų nuomonę yra sutinkanti su 5 kuopos užmanimu,—butent: kadangi mūsų draugija dalino knygas beturčiams Lietuvoje už dykų ir kadangi beturčiu salygos Lietuvoje ne tik nera

geresnės už pirmiau buvusias, bet atpenč dar blogesnės ir kadangi dabar ten yra tam tikros švietimo draugijos, per kurių rastu dalinimas mums tampa lengvesniu ir tikrai vai singu darbu, mūsų kuopa reikalauja, kad 6-asis punktas butų sugražintas po seno-vei į savo vietą.

Kaslink 9to punkto, mūsų nuomonę butų maž daug šito-kia. Kadangi patsai tas punktas ne skamba aiškiai, kokiui budi turės buti šelpiami mok-sleiviniai, ar tai skiriant stipendijas, ar šelpiant kitas mok-sliškas ištaigas, — ir jeigu skirtume stipendijas, tai su-trukdytume išleidimą naudin-gų raštų ir jų dalinimą betur-

čiamas, mūsų nuomone, geriaus Tėv. Myl. Dr.-ste paaukantū kas metas po kiek pinigų moksleivių ištaigoms, kaip tai: „Aušros draugystei“ ar kitoms jei panašioms, kurios moksleivius šelpia. Tolius, nupirkinti naudingus rank-raščius nuo moksleivių ir to-kius išleist; tas ir visuomenei-naudā atneš ir sušelpas darb-tesnius moksleivius,—nes nie ko neveikiantis neturės rank-raščių parduot, o veikianti-gaus sušelpa iš to.

Ant susirinkimo tapo suau-kauta \$3.40 Stiklelio rank-raščiu nupirkti. Bet, kad SLA. draugai pagarsino, jog tą rankraštį jau nupirko, to-dėl pinigus su aukautojų var-dais pasiūnčiamie kasierui, A. J. Povilaikai Dr. Kudirkos raštams leisti.

J. G. Miliaukas.
9-tos kuopos pirmininkas.

Užimokėjo:
Chicago, Ill. kp. 22: 1 Mice-kičius Kaz. 2. Damijonaitis M. J., 3, Mišeika Vin., 4, Da-mijonaitienė Marė, 5, Laukis Juozas, 6, Jancevskis Juozas, 7, Žimontas Ant., 8, Galubickas Pr., 9, Bijanckas Jon., 10, Galski P., 11, Gažauskas Juoz., 12, Galius An., 13, Ga-lius Juoz., 14, Venckus Pr., 15, Mikolainis Jonas, 16, Ko-dys Kazys, 17, Rudauckas Ant., 18, Pukas Vincas, 19, Katilius Jon., 20, Bijanskis Alex., 21, Skripkus Juoz., 22, Banys Dom., 23, Bajorynas Jon., 24, Žimontas Ant. Dr., 25, Katauckis Juoz., 26, Eis-montas Fr., 27, Katauckis Kaz., 28, Tupikaitis Ant., 29, Limontas Pet., 30, Žeronas Jon., 31, Valinckas Vinc., 32, Bungartas Vinc., 33, Rutkau-čkas Ant. Dr., 34, Juczapaitis Fel., 35, Šivickas Pran., 36,

*) Jei šiujų 2-ųjų knygelių nebéra, galima butu atspaudinti ir pirmam išleidimą.

**) Zinau gerai, kad Kudirkos po slapyvardžiu Perkunas yra parašęs keles brošiūrėles, kurios tebera jau išpirkti.

(Žiur. ant 6 pusl.)

GERŠUNI.
SUARDYTAS MOLAS.
(Užb. išga).

Ir nubėgo tollyn....

Apmirė jura....

Galingos senos bangos į juros gilybę nuėjo... Nebepazadins jų vėtra; urkanas tévas nebesu-šauks.

Ir jaunosios bangos paniurusiai plaujoja, nebesigirdeti nei juoko, nei buvusios laisvės giesmių. Ir Saulė nebėtai spindi, ir dangus apsiniaukęs, aplink viskas pilka....

Tik retkarčiais, išvargintos žiaurios belai svės, jaunos bangos karingus burius rinko. Tvirtomis virtinėmis suplakdavo į aštrias uolas,— neprieinamos uolas neinekrupteri; stau-giančiu aidu vaitojimas skamba, — tai sudau-zytos narsių kareivių krutinės vaitoja.

Jura verkē....

Metai taip slinko....

Daug jų praslinko.

Daug jaunų bangų į uolas savo krutinę sukriuš.

Vis labyn ir labyn temo aplink....

Stebiasi bangos. — „Lauksim ir pajegas krausim!“ — jos šnekėjosi.

Metai slinko....

Sutvirtėjo jaunos bangos. I visas juros puses šaukliai išsiuntė, miegtančią žadinti, vi-sas bangas kovon su uolomis šaukti.

Nusileido šaukliai į juros arčią, pas senas bangas, — kovon senų bangų šauktų.

Senos bangos paniurusiai baltomis galvo-mis linguoja. — „Nebér pas mus nei galybės, nebér nei smarkumo. Nebe kova mums rupi, nebe ginčai su uolomis!“ — jos sakė.

Soko bangosna šaukliai tévelių jieškoti, vėtra motiną urkaną tévą šaukti.

Bégijo po jura, — néra; į kalnų daubose surado.

„Su pasveikinimu, su linkėjimu mēs šau-kliai nuo bangų pas jus, mielieji, atėjomi. Pa-likite jūs tuos siaurus kalnus, juron lèkkite greičiausiai, sutraukkykite gédos retézius, ka-mūsų brolių dvišią suvarze. Įkvépkitė jūs se-noms bangoms gyvenimo dvišią ir laisvės tro-škimą: surinkkite galingus burius ir dràsiai į uolas nuveskite! Nebaisi kova mums, mirtis nebaissi, mēs tik trokštam broliams laisvę gel-beti!“

Karštai suvirpėjo vétros motinos širdis; ugnim užsidegė urkano tévo kraujas. Šaukliai kalba priminė jiems senus laimingus laikus.

Meiliai pažvelgė į jaunus bangų šaukliaus; lekia iš kalnų į begalinę jurą galingai plyšo-damas linksmas šauksmas: — „Mēs einam, mēs einam, mēs einam laisvės gelbétu, laisvės gel-bétu, laisvės gelbétu. Sukilkite galingos bangos, sutrupinkit nelaisvės retézius, sutrupinkit ža-bangus!....“

Galingas tai buvo šauksmas; jis miegtan-čius žadino, senus jaunais darė, dràsą ir narsą įkvépdamas!

Ir bangos sukilo, ir bangos lèkė, klausios kovos šauksmų. Kai pirmasyk suskambėjo galingas šauksmas, tamši naktis buvo apsiau-tusi jura, juodi debesės kybojo aplink.

Nuo ryti į vakarius nuo pietų į šiaures rinkosi bangos, rinkosi į sutvarkytus burius.

Jaunos bangos dràsą žeri, pirmutinės į kovą veržiasi.

Kaip žaibas audra per jurą perlėkė; pata-vykos pagelbon nubėgo urkanas. Suplyšojo vėtra.... Sudundėjo urkanas....

Kariumenė sukelta.

— „Pirmyn galingos bangos! Laimėj-imas, ar mirtis!“ karingai šaukdamos nubėgo į ukoną sieną.

Kruptelėjo paniurusios sienos.... Visi smarkyn bégā.... Veržiasi pirmyn krutine; krutinė suplakė, negyvos krito....

Krauju aptašytois uolos, narsių kareivių krauju.

Vaitoja vėtra motina: „Vaikai, mielieji vaikai! pirmžygiai jau krito! Dar daug jūsų kris, bet sulaužysim šandie prieš!“

Jura teliuskuojasi....

Kritusiuju užvalduotų lekia naujos bangos. Kokios jos smarkios, kokios jos galingos! Dundédamos, plyšodamos į aštrias uolas supla-ka, atšoksta atgal, vėl grumiasi, ir mirdamos šaukia brolius pagelbou. Uolos tvirtai stovi.

Bet ukonat, dràsiai rieda bangos, ir nėr-joms nei galio, nei krasto, galingomis bangoms.

Paliko jura krentus; visos bangos pateko

į kariumenę. Vaitojimas ir plyšojimas juro-tik girdėjosi....

It galingieji liutai, atlékė senos bangos iunosioms pagelbon. Sudriko joms baltosios kasos, aplink sudrebėjo žemę; su baisia jéga puola į uolas....

Atėjo rytas, pilkas ukanotas rytas. Vis dar tebestovi uolos neprieinamai.... Vis dar tebestovė juroj vėtra, o bangos vis žuna ir žuna, į aštrias uolas savo krutinę kriušdamos.

Persigandę, subėgo žmonės. Paniurusiai veži žvėjai, kaip žuna bangos, nelygioj, rodési, kovoj. Sirdis plyšta iš skausmo, verké ukanoti žmonės. Dievo maldavo, idant bangoms laimėjimą atsiųsty.

Pats žiaurus tironas, žmogus ką atsiuntē uolas, dabar persigando. Matant juros kančias į žuvimą, kruptelėjo nuožmii jo širdis. O! su diaugsmu jis dabar uolas prašalintu ir bangoms laimę sugražintu!...

Bet, vėlu... Bangos jau nebverkia, bangos nebemaldauja. Perdaug jau čion žuvo valios, perdaug saldus kerštas žuvusiems....

Šu ukanota narsa, ant galingo vėtrės šauksmo sušniokštė jaunos bangos į kybojančias uolas.... Jau čia aplink: arba jos galingas uolas nuvers, arbo jura kapais rasis...

Vienodai, narsiai lekia. Pirmyn, bendromis jégomis suplakė į sieną — nuo galingo smugio sudrebėjo uolos.... Bangos apmire, atšoko atgal, ir su baisiu pašelimi iš naujo šoko pirmyn.... Viskas kovoj sumišo.... Vaitojimas ir dundėjimas juroj tik girdėjosi, ir rodési jog jura iš dugno pakilo, su dangumi susimaišę....

Ir paužėjo uolos!... Paskutinio smugio užteko, su trenksmu juros arčion nugrimzdo, kur žuvusios bangos ilšėjosi.

— „Salin gédos lavonai!—grimzdančiomis uoloms jura plyšojo, — čion narsių kareivių kapa-s; čion jaunos bangos ilšiasi!.... Atsivérė juros bangos ir su prakeiksmu prasmegio uolos į ukanotą bedugnė.

— „Ar mūsų kaltė? Bangoms garbė — mums per amžius gédą už gédos darbą!“ — uolos dejava skėdamos.

Linksmišasi begalinė jura. Ji apgalėjo galingą priešo jégą. Ir laisvai bangos plaujolamos, garbina žuvusius kareivių, ką savo jauna gyvastim savo broliams laisvę sugražino....

„Žuvusiemis garbė! Laisvė gyviemsiems!....“ *

Ašai sédėjau užburtas nuo šios įstabilų žmonių legendos. Pamaldingai veizėjau ašai į laisvas, jégu ir galinga narsybe kvépavusias bangas.

Viršų tyra dangaus mélénę; apačio liu-liavo begalinė jura, užlieta minkšta ir skaisčiaugežės ménésio saulės šviesa.

Tolimoj miesto gyvenimo staugimas, pa-kus pasikakinimo kvatojimas, juodi dumai, re-težių tarškėjimai ir vaitojimai, nelaimingi vaitojimai....

Ir rodési man, buk ten tai, toli už dangaus mélénés plyšojo vėtra....

O, žmonės! O, nelaimingi, nelaimingi žmonės!!!

Iš rusų kalbos vertė Krz.

Pazvelgus atgal.

SOCIJOLIOGIŠKAS ROMANAS
Eduardo Bellamy.

VERTĖ
Pranas Siulelis.

(Tasa).

Aš visai rintą minti turėjau, kada pirmiau pasakiau Juditai, jog neesu užsitikritinės; ar aš tai girdėjau ištikrūjy, ar tai tik mano vaidenturė tą sau įsimanę; jeigu tai butų teisybė, tai juk aš turėjau tiesą dažinoti, ką tokį slaptą apie mane turi tiežmonės, kurie manęs visai nepažista ir tili su kuriu prosenais aš gyvenau. Pamatęs kokią išpudį mano žodžiai padarė ant Juditos, dabar aš jai neabejoju, kad tai buvo ne sapnas, bet kita gili slapsa, kurios aš visai nežinau. Vos tik aš tą klausimą griežtai pastačiau, tuoju patemian, kad mano žodžiai ivedė Juditą į nesmagų padėjimą. Visados budama atviros širdies ir laisvų nuomonių, ji dabar lyg krupėlė ir nuleidė žemyn akis, tuom tarpu jos veidas parauo nuo kacklo iki kaktai.

— Atleiskite man, — aš tariau, atsiuokėjės ir patemijės, kokią nepaprastą veikmę mano žodžiai padarė. — Taigi pasirodo, kad mano nesapnuota. Čia yra kokia nors slapsa, kuri manęs lytisi tarpas. Tamsta nuo manęs kavojate. Iš tikro, argi tarpas.

— Tas neina apie tamstą, — tai yra ne tiesiai apie tamstą. Gali but visai ir ne apie tamstą, tiesiai pasakius, — ji farė, vos susivaldžiusi nuo vidurinių jausmų.

— Bet tas vistiek manęs lytisi, — aš neužsileidžiau. — Tai yra kas nors labai man žingedau.

— Pagaliaus aš ne žinau ir to... — ji atsakė lyg ne tyčiomis žvilgtelėjusi į mane, vėl iš naujo parausdama ir taip dailiai nusišypsodama, kad nežiuri į savo nesmagų padėjimą, ji tarsi vos galėjo išsilaiatyti nepradėjusi juokties. „Aš nežinan, pagliaus, ar tas butų tamstai taip labai žingeidum dalyku“, — ji atsakė.

— Tamstos téras butų man tą slaptą pasakęs, jeigu butumėt jam neuždraudę, — aš vis labiau variaus, nuduodamas neužganėdintą. — Jam rodési, kad aš privalau tą žinoti, o tamsta jam užkirtote žodį!

Ji nieko neatsakė. Savo susimaišymę ji taip graži išrodė, kad aš dabar noréjau kuoilgiausiai pratesti pašneką apie tą dalyką, kurs ne tiktais manę žingeidumą kuteno, bet jaunos mergaitės veide iššaukė užzavėjančią grožybę.

— Ak! — aš ant galio pusbalsiai sušukau, — aš jau aš niekad tos slaptos ir nedaužinosiu? Ar gali man tamsta jos raip jau ir nepasakyti?

— Tai prigulės nuo... — ji, ilgai patylėjusi, pranešek.

— Nuo ko? — aš su nekantrybe perkirtau jai žodį.

— Ak! tamsta per dang iš manęs klausiai, — ji atsakė. Tada ji pažvelgė į mane su paraudusiais skruostukais ir taip malonia nuošypsa lupoje, kad aš nenorom po jos žvilgiu tirpau, ir pridurė: „O kas tad butų, jeigu tas ir prigulėtų nuo... nuo tamstos paties?

— Nuo manęs paties! — aš atkartoju jos žodžius, kaip aidas. — Kaip tas butų galimų?

— Tamsta Vest, mės užsišnekėjom ir praleidom negirdėjė pačią gražausią muziką, — ji skubinai sušneku, vieton man atsakyti. Atsikreipusi į telefoną, lypstelėjo su prišutu guzikutį į paleido žaisti vieną puikiausią ariją, kurios melodija sinabavo po adagio ritmu. Tai užsibaigus, ji paleido kitą į tēmą, kad muzika nebeleistum mums pagrįžti prie mūsų pertrauktos témos. Ji veidą buvo atkreipusi nuo manęs, nuduodama išigilinus į muzikos melodiją, tuomtarpu aiškiai matėsi, kad ji tyčia nusidavė, nes aiškus ant jos skruostų randonis reiškė, jog ji tebera susijudinusi nuo pirmesnės mūsų pašnekos.

Kada ant galio viena iš gražiųjų muzika pasibaigė, ji staigū pakilo ir patarė man, kad aš turbut jau esu girdėjės visą šios dienos muziką, kurios verta pasiklausyt; aš taip gi pakilau, ji priėjo tiesiai prie manęs ir nepakeldama į mane akių tarė:

— Pons Vest, man anuom sykiu sakėte, jog aš buvau tamstai gera. Aš neatsizymėjau ypatingu gerumu linkui tamstos; bet jei tamstai rodosis, kad aš tamstai padariau ką gero; todėl iš melsčiau nuo tamstos vieno dalyko: prižadėkite man, kad niekuomet ne bandysite vėl užsiminti apie tą, ko šyvakar klausėte ir kad nebandysite apie tai atsižinoti nuo kito—paveizdan, nuo mano tévo ar motinos. Ar prižadate, pons Vest?

Ką galima buvo daugiau atsakyti?

— Atleiskite, kad aš tamstai taip sujudinau. Suprantama, kad aš tą prižadu, — aš atsakiau. — Aš niekuomet bučiau neklause tokio dalyko, jei žinojęs, kad tas suteikia tamstai tokį nesmagumą. Bet, ar ne ypkste, tamsta, už tokį mano nevykuši žingeidumą?

— O, aš visai ant tamstos neypkstu!

— Ir kada-nors, — aš dadėjau, — idant aš daugiau negundyčiau, tamsta pati gal išduosite manę patraukus savo pušen didžiuos žmonių, kaip tąslapta. Ar galu turėti viltį?

— Rasi, — ji trumpai pusbalsiu ištarė.

— Tiktais „rasi“!

Pažvelgusi ji į mane, matomai, suprato tą jausmą, kurs aštriai gnaibė mano širdį, ji greitai tarė: „Taip, aš manau, kad pasakysiu, — kitą kartą, kada nors“.

Taip ir užsibaigė mūsų pašnekėsis, nes ji nedavė progos man ką-nors daugiau pasakyti.

Ta naktį man, rodos, nei mano senovės daktaras Pillsbury butų galėjės mane užmigdyt. Rods aš per sias paskutines dienas tik vienais išstabu maišiusi, bet dar nei vieno taip įdomaus dalyko nebuvau patyręs, kaip ši slapsa, kurios man Judita Lit.

net ir teirauties užgynė. Tai buvo dvigubai įdomu. Visu-pirmu, kaip tai gali but, kad ji žinotų kokių slaptus dalykus apie mane, visai jai nežinomą žmogų, gyvenusį kitame šimtmetyje Toliaus, jeigu ji ką-nors tokio ir žino apie mane, kodėl ji taip rupestingai nori nuo manę užslėpti? Tokie klausimai painiojosi mano galvoj, ir aš ant galio net pameičiau minčių siulą. Aš esu praktiškas žmogus ir niekuomet negaišiuojau laiko ant šitokios galvosukui; bet aš negalėjau atskirat� nuo savęs paveikslu parandusios gražios mergaitės, kuri turėjo pas save mano paslapčių. Pa-

prastai esti, kad jaunos merginos paraudę skruostai aškiai sako vaikinui tą pačią pasaką, kuri yra vieno da visuose amžiuose ir pas kiekvieną žmonių gentę bet veltui butų manyti, kad šitokią meilės pasaką reikštų dėl manęs ir Juditos paraudimas, žiurint į tą, kad aš jai visai mažai tėsu žinomas; taip gi žiūrint į tą, kad mano slapsa, matomai, buvo jai žinoma daug anksčiau, negu aš ją pažinau, — tas mane be galio interesavo ir da daugiau painiojo. O vienok ji buvo angelas, ir aš ne bučiau buvęs jaunikaičiu, jeigu taip lengvai bučiau nūsikrėtęs taip malonusios nakties sapnų.

PERSKYRIMAS XXIV.

Rytmetys aš anksti nulipau trepais žemyn su vilčia rasti Juditą vieną. Vienok tame aš apsiviliu. Neradęs jos viduj, aš pajieskojau po sodą, bet i ten jos nebuvu. Bevaikšiodamas užėjau į savo apatinį kambarį žemėse, kur aš praleidau šimtmetinį miegą, ir prisėdau pasilsėt. Ant skaitomojo stalos gulėjau mano keletas žurnalių ir laikraščių. Pamislįj, kad daktarui Lit bus akyva pamatyti iš mūsų laikų, nuc 1887 metų Bostono dienraštį, aš pasiemiau vieną numerį su savim, grždamas į daktaro Lit namus.

Prie pusrūčių aš susitikau Juditą. Pasakinus man širdingą „gerą ryta“ ji paraudo, bet pilnai save valdėsi. Sėdžiant už stalą aš padaviau daktarui Lit savo dienraštį, kurį jis labai pasigérēdamas peržiariėjo ir kai kuriąs jam ir jo šeimynai akyvesnes žinias balsiai perskaite, iš ko jis ir ponios turėjo tai juoko, tai rimtos kalbos. Tenai buvo, kaip ir visuose manęs žingeidumose, pilna iš visur triukšmingų pranešimų ir sensacijinių žinių apie darbininkų brždėjimus, streikus, loškautus, boikotus, darbo partijų programai ir nuogandžius anarkistų grasinimai.

— Beje, — aš palaukėjės, kada daktaras keteta tą žinių žingeidžiai perskaite, tariau, — kokia dalis raudonojo vėluko pasekėjų daugiau prisidėjo prie įvedimo naujosios tvarkos? Iš mūsų laikų aš vieninteli dalykų težinai, kad jie darė pusėtinai dielė triukšma.

— Prie naujosios tvarkos įvedimo jie nieko neprisidėjo, kaip tik stabdymu jo, — atsakė dakt. — Ne prisidėjo, kaip tik stabdymu jo, — atsakė dakt.

Lit. — Ir pakol raudonojo vėluko pasekėjai buvo, patol jie gana pasekmingai trukdė įvedimą naujojo surėdymo, nes juju kalbos taip iškurstė žmones, kad jie mažai beturėjo laiko ir mažai begirdėjo apie tą dieną mudū vienu su daktarui Lit ir radęs parankią progą aš užvedžiau kalbą ant šitos témos.

— Aš manau, — tariau jam, — kad atėmus namų liubos naštą nuo moterų, šiandien jos nebeturėti tiek daug nuoalaus trūsimosi ir daugiau pasišvenčia išplėtojimui savo moteriškojo dailumo ir grožės?

— Atsižvelgus į moteriškų vyriškio akimis, — atsakė dakt. Lit, — galima pasakyti, kad linku

grožio ir dailumo, kaip tamstai išsitarėt, šiandien moteriškė pilnai pataikė vyriškio reikalavimams.

Vienok aš turiai tamstai, pons Vest, pasakyti, kad

mūsų moteris neatsidėda ant vienintėlio rupinimosi apie savo veido ir kuno dailumą, arba apie savo pobudžių lipšnumą; vyrai šiandien turi visai kitokias pažiuras į moteris negu jūsų laikuose; taip jau i

moteris šiandien nestovi taip žemai, idant save laikyti tiki tarsi draugijos pagražinimui. Suprantama, kad moteris šiandien labai džiaugiasi nusikračiusios naminių darbų naštą, kadangi ta našta ne tikta išdėvėjavo moterienės gražumą ir dailumą, bet neispasakyta dangu ir bereikalingai išaikydavo žmogaus spėkų ir energijas, kuri dabar žmoguje pasilięja įvedus bendrus namų užlaikymus.

Vienok tokis moterų buvęs stebuklingu mandagi, patol jie gana pasekmingai trukdė įvedimą naujojo surėdymo, nes juju kalbos taip iškurstė žmones, kad jie mažai beturėjo laiko ir mažai begirdėjo apie tą dieną mudū vienu su daktarui Lit ir radęs parankią progą aš užvedžiau kalbą ant šitos témos.

— Aš manau, — tariau jam, — kad atėmus namų liubos naštą nuo moterų, šiandien jos nebeturėti tiek daug nuoalaus trūsimosi ir daugiau pasišvenčia išplėtojimui savo moteriškojo dailumo ir grožės?

— Atsižvelgus į moteriškų vyriškio akimis, — atsakė dakt. Lit, — galima pasakyti, kad linku

grožio ir dailumo, kaip tamstai išsitarėt, šiandien moteriškė pilnai pataikė vyriškio reikalavimams.

Vienok aš turiai tamstai, pons Vest, pasakyti, kad

mūsų moteris neatsidėda ant vienintėlio rupinimosi apie savo veido ir kuno dailumą, arba apie savo pobudžių lipšnumą; vyrai šiandien turi visai kitokias pažiuras į moteris negu jūsų laikuose; taip jau i

moteris šiandien nestovi taip žemai, idant save laikyti tarsi draugijos pagražinimui. Suprantama, kad moteris šiandien labai džiaugiasi nusikračiusios naminių darbų naštą, kadangi ta našta ne tikta išdėvėjavo moterienės gražumą ir dailumą, bet neispasakyta dangu ir bereikalingai išaikydavo žmogaus spėkų ir energijas, kuri dabar žmoguje pasilięja įvedus bendrus namų užlaikymus.

Vienok tokis moterų buvęs stebuklingu mandagi,

naujokita partija negalėjo savo tikslu atsiekti ne patraukus savo pušen didžiuos žmonių, kaip tąslapta. Ar galu turėti viltį?

— Rasi, — ji trumpai pusbalsiu ištarė.

— Tiktais „rasi“!

Pažvelgusi ji į mane, matomai, suprato tą jausmą, kurs aštriai gnaibė mano širdį, ji greitai tarė: „Taip, aš manau, kad pasakysiu, — kitą kartą, kada nors“.

Taip ir užsibaigė mūsų pašnekėsis, nes ji nedavė progos man ką-nors daugiau pasakyti.

— „Tautiškoji partija“! — aš sušukau.

Tai jau turbut ne mano dienose jis atsirado. Aš manau,

kad tai buvo viena iš darbo partijų.

— O, ne! — atsakė daktaras.

Darbo partijos, yra laimingos iš savo seleris devynioliktame, tai

kaip tokios, nėkuomet negalėjo išykinti ką-nors yra jūsų amžiuje, kuriame, jei mūsų istorikai neklysti, kas plačiai visuomenėi patiktu arba amžinai pastovėtū. Iš tautos atžvilgio darbininkų pamatas,

kaip klesinės organizacijos, buvo per siaurus.

Tik

tuomet išdarbių ir visos drangijos rėdas tapo pertai-

tas.

— O, ne! — atsakė daktaras.

Darbo partijos, yra laimingos iš savo seleris devynioliktame, tai

kaip tokios, nėkuomet negalėjo išykinti ką-nors yra jūsų amžiuje, kuriame, jei mūsų istorikai neklysti, kas plačiai visuomenėi patiktu arba amžinai pastovėtū. Iš tautos atžvilgio darbininkų pamatas,

kaip klesinės organizacijos, buvo per siaurus.

Tik

tuomet išdarbių ir visos drangijos rėdas tapo pertai-

tas.

— O, ne! — atsakė daktaras.

Darbo partijos, yra laimingos iš savo seleris devynioliktame, tai

kaip tokios, nėkuomet negalėjo išykinti ką-nors yra jūsų amžiuje, kuriame, jei mūsų istorikai neklysti, kas plačiai visuomenėi patiktu arba amžinai pastovėtū. Iš

Juškaitė Julijona, 37, Žmuidzinavičius Pet., 38, Sakalauskas Jon., 39, Kasputis Kaz., 40, Kulis Jok. Dr., 41, Laukiene Marija, 42, Ilgaudus Jon. Užm. 2-uz 1906, 14-1907, 30-1908 ir 1-1909. viso sąn. 42.

New Britain, Conn. kp. 23.: 1, Čeponis M. J., 2, Pranaitis S., 3, Neimontas M., 4, Valinčius A., 5, Skritulskas J., 6, Girdauckas J., 7, Ekerta M., 8, Žebris J. kun., 9, Kardokas J., 10, Žitkus A., 11, Vinikaitis V., 12, Petrauskas R., 13, Tutlis J., 14, Kraučiūnienė Valerija, 15, Norkevičius Jurgis, 16, Petruškevičius Mart. Viso 16.

Pittston, Pa. kp. 24.: 1, Kazakevičius Jurg., 2, Kazakevičius K., 3, Čekaitienė Ona, 4, Čepulis J. P., 5, Bötyrus Ant., 6, Ešmontas Ant., 7, Šlekauskas Pet. Viso 7.

Pavieniai: Mažeika M., Hudson Heights, N. J., Mitkus A. Throop, Pa.

Shenandoah, Pa. kp. 25.: 1, Vakrīna M., 2, Kazunas L. M., 3, Rutkauskas J., 4, Balčunas W., 5, Rice J., 6, Bridickas A., 7, Rodzevičius J., 8, Šliakis V., 9, Audejaitis A., 10, Staniulis P., 11, Saukevičius A., 12, Savukinas J., 13, Bila J., 14, Grudzinkas A., 15, Alinskas A., 16, Kapočiūtė M., 17, Rudminas T., 18, Valaitis G., 19, Klimas J., 20, Taraškevičius J., 21, Birštonas P. W., 22, Brukevičius K., 23, Grudzinskas J. Viso 23.

Thorpe, Wis. kp. 26: 1, Kazaičiukas Tadas, 2, Mikolainis F.

New York, N. Y. kp. 3: 1, Beniušaičiutė Juozefas, 2, Narvydas Pr., 3, Gabrys Ant., 4, Količius Aug., 5, Čiuberis K., 6, Černius A., 7, Reelis John, 8, Vizbora Pijus, 9, Lauraitis Pr. Viso 13.

Waterbury, Conn. kp. 5.: 1, Bogentavičius Juoz., 2, Laskauskis Jur., 3, Kukaitis Kaz., 4, Pranckus Stasis, 5, Dagus Mikolas, 6, Maskeliunas Ant., 7, Waterbury Szw. D-tė, 8, Nainis Ant., 9, Meškunas Jon., 10, Olyta Vin., 11, Peterulis Juoz., 12, Žemaitienė Kat., 13, Blažonis, 14, Liudanskis L., 15, Bernotas Juozas. Viso 54.

Pittsburg, Pa. kp. 9: 1, Didžiugis Kaz., 2, Januška Pet., 3, Balčius Jonas, 4, Kazlauskienė Ona, 5, Damijonaitis Stan., 6, Volungevičius Pet., 7, Samuolis Jur., 8, Bakutis Jon., 9, Kvederis Iz., 10, Pociūnas Jon., 11, Rumša Ant. Viso 37. Viso kuopų 26. Šanarių 411.

TMD. sek. A. Ramanauskas.

IS LIETUVOS.

Vilnius. Bausmė. Rugėjo 16 d. senatas nagrinėjo byla buvusio „Liet. Ukinink“ redaktoriaus Gaidelionio ir patvirtino teismo nusprendimą. Gaidelionis už tilpusi „Liet. U“. straipsnį „Apie mokesčius“ turės vieną mėnesį

kalejime sėdet.

— Nuo rugėjo 12 d. kai kurie daktarai čiepyja kolera. Taigi Vilniuje galimu nuo koleros čieptyties taip kaip ir nuo raupų.

Buvusiji „Zarijos“ administracija apskelbė per „Viln. Žin.“ savo apyskaitą. Per visą „Zarijos“ gyvenimą „Zarijos“ kason iplaukė 4.161 r. 64 kp., o išleista 6.536 r. 78 k. Taigi „Zarijos“ leidėjai turėjo prideti 2.375 r. 12 k., bet to „Zarija“ dar pasiliuko skolinga 750 r. 32 k. „Žar.“ administracija žadanti su savo skaitytojais knygomis atsilyginti.

— Vyriausiasis karas teismas nuteisė 3 Vilniaus junkerius (mokinančiuosius į apicerius) ištremti į tolimas šalis už priegulėjimą prie priešvaldiškos apicerių sajungos”.

— Plėšikų, aplėšusių Bezdanuose traukinį, dar nei vieno nesuimta. Jie tartum kiaurai žemės prasmę. Kiek pinigų paimita ir gali nežinoma. Šnipai darbuojasi išsijuose, bet tas nieko negelbsti.

— Iš teismų. Rugėjo 29 d. Vilniaus teismų rumai ketina nigrinėti kun. džiakono Al. Dulkės iš Daniliavičių (Vileikos pavieto) bylą, už pamoksą, kuriame bukunigas kalbėjės prieš valdzia.

Kauno gubernatorius liepė atiduoti katalikams Kražių bažnyčią.

Kurkliai. Nesiseka policijai. Žemsargis prie vietinio uredinko, trijų savaitės atgal, valsčiaus raštinėje, prie susirinkusių žmonių iškoliojo viršaitį. Tas, žinoma, pasiskundė savo valdziai. Ispėjniko pagelbininkas atvažiavęs iš išklausės liudininkų, nelabai Kurklių „policeisterio“ pagelbininką savais keliais išdangino.

Škaplierinos atlaidus atvažiavo iš Panevėžio žydas apgavikas su kokiomis tai neva lioterijomis. Urednikas, vietinė apgavikė prašalint, ramiai šalyj stovėjo ir gerėjosi, kaip žydas apgaudinėja žmones. Vietinis kamendorius, eidamas pro šalį pareikalavo, apgavikę prašalint. Bet uredinkas tik pasityčiojo iš kamendo rianus. Tas nieko nelaukdamas apskundė tokį uredniko darba gubernatorui. Kaip girdet, urednikas gauna sėdet kalejime ir bus prašalintas nuo vietos. „Lie. Uk.“.

PERŽVALGA!

— Gal nesupyskė skaitytojai, jeigu dar sykį paraginsime, kad pasiskubintų rinkti parašus, kaip ant peticijų už latvių revoliucionistą Jona Paurėną, kurio caro valdžios šnipai laukia New Yorke išduodant, taip ir ant „Concurrent Resolution“, kuriai blankučių yra „Vien. Liet.“ redakcijoje ir kiekvienam paraikalavusiam prisiunciame; tik paaškiname, kad reikia prideti krasos markučių. Pasiskubinkite rinkti parašus,

nes jau visai neilgai bus peticijos ir rezoliucijos priimamos. O juk čia eina dalykas apie užkirtimą kelio caro valdžiai siekti į Amerikos revoliucionistus!

— * * Mums praneša p. Kondratas, sąnarys SLA. komisijos emigrantų reikaluo, jog rusinai lietuvius mielai priemė į bendrą darbą ir dabar atkeliaus viešieji mūsų vientočiai iš tévynės, kuriems pasitaikys kokia bėda ateivų name, gales rasti draugišką pagelbą pas savuosius. Šiuom tarpu daugelis komuniją ir nesulaikami iš jos krauso bégant.

„Ežys“.

degtinės.

— Ne tiems snargliams piemenims mus Kristaus mokslu pildymo mokyti! — pasakė klebonas, važiuodamas į puotą.

— Tai dar kvaili tie žmonės, kurie tiki! — pasakė Senapiles mokiniai, badydami peilius komuniją ir nesulaikami iš jos krauso bégant.

„Ežys“.

NESUPRATO.

— Is visko matosi, brolau, kad tu ištikro metei akmenį į paliemoną.

— Dar daugiau matosi, pons teisėjau. Matosi, kad aš ji net gerai sudaviau.

Nauji raštai.

Blinda-sveto lygintojas. 4 veiksmų ir paveikslė drama. Žemkalnio. Artistų-myločių teatrėlis N 1. Vilnius 1908. Pusl. 127. Kaina 56 c.

Pagavo! 2 veiksmų komedija. Žemkalnis. Artistų-myločių teatrėlis N 2. Vilnius, 1908. Pusl. 36. Kaina 25c.

Liudna pasaka. J. B-nas. Vilnius 1908. Pusl. 31. Kaina 10c.

Tesmas. Vladislav'as Reymontas. Is lenkų kalbos vertė Adl. V. Vilnius. 1908. Pusl. 22. Kaina 6c.

Visos augščiau minėtos knygutes spaždintos J. Zavadzkių lėšomis ir jo spaustuvėje.

Jurgis Durnelis. 4 veiksmų komedija. Pagal „Brolio apysakos“ paraše Žemkalnis. Vilnius. 1908. Pusl. 35. Kaina 20c. M. Kuktos spaustuvėje. Visas prisiuntė iš J. Zavadzkių knygyno.

Mūsų žinginė.

Pranas Bakutis — „Pilvas“. A. Žagaras — „Kelionė ant Golgotos“ (feljetonėlis). J. Stasiulevičius — „Ką kartais žodis gali“. Z. A. — „Ukininkai iš darbininkų“, „Seno vežėjo sapuas“ Pasaka (vertimas) Kas tie „eserai?“

Per „Tėvynę“: V. A. Karreivis — „Ex-Valparaisietis“.

LINKSMAS BALIUS!

Parengia Politiskas Lietuviaus Kliubas po vardu: Didžio Lietuvos Kunigaikščio Vytauto. Atsibėdė 2 d. lapkričio 1908 m. Prašo 7 tą val. vakare ir trunksis iki 2 val. nakties Lumis Hall (Columbus Blg.) 11 N. Main str. Wilkes Barre, Pa.

PILVASOPIŠKI IŠSITARIMAI SIŲ DIENŲ GALVOČIU.

— Jei Dievas duos, išys! — pasakė gydytojas, jokių ti kejimiškų pareigų nepildas, paskutinę trirublę iš mirtinio ligonio imdamas.

— Katras daugiau duosite, tai to bus teisybė! — pasakė treči metai bylinėjantiems žmonėms teisėjas.

— Aš už tikėjimą ir tévynę galvą guldu! — pasakė poliċistas, iš vagies kyši imdamas.

— Griaukime kraungerių plėšikų valdžia iš pačių pamačių! — pasakė cicilikų vadas, primušęs monopoliką, paėmęs pinigus iš kiek tik visi pakélé

Pajieškau Vinci ir Juozo Gegužių Gabovos kaimo, Igliaukos parapijos. Taipgi Antaninos Masaliukės Kauno g. 2 metai kaip Amerikoje. Prašau atsišaukti ant šio adreso:

Pajieškau Vinci ir Juozo Gegužių Gabovos kaimo, Igliaukos parapijos. Taipgi Antaninos Masaliukės Kauno g. 2 metai kaip Amerikoje. Prašau atsišaukti ant šio adreso:

J. Kirvelaitis,
24 Derby Road West Croton,
England.

Reikalavimas.

200 popierių su pasyeikinimais ir kopertų už 2 dol. ir 50c. vertes pridesiu knygų dovanų.

Adresuoke:
G. Baronas,
P. O. McKees Rocks, Pa.

MOKINKIMĖS PATYS

Gramatika anglų kalbos mokinis be mokinio (apdaryta) \$1.25.

Vaikų Drangas arba kaip mokinis skaitytį ir rašyti be mokinio 15 c.

Naujas Badas mokinis rašyti be mokinio ..... 10c.

Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu

P. Mikolainis,
Box 62. New York City.

Knygu Katalogas.

Adomas Mickevičius (1798-1855). Jo gyvenimas, raštai ir darbai. Paraše A. J. Daubaras. Plymouth, Pa. 1902, p. 40 15c.

Ar socialistas gali but katalikus? So diečiams ir drangams darbininkams. Paraše Žmogus. Plymouth, Pa. 1900, pusl. 22 ..... 10c.

Augis darbininkų judėjimo Lietujoje. Jis krygelė aprašo darbininkų judėjimą ir visokius sulikimus. Naudojant perskaitytį kiekvienam. Paraše A. Lietuvos ir N. N. Plymouth, Pa. 1900, p. 58 15c.

Apukos Šapnai. Cionai yra rinkinėlis šių paveikslėlių iš gyvenimo: Laipsniai, Pa. mirties, Ketasprandis. Paraše juos gabus feljeton, rašęs Šilurus. Jo paveikslėlių aštriai siekite visus opaušius gyvenimo apsireiškimus. Vietinis reikia verkt, vietomis juoktis. Parašta labai aiškioje kalboje, kad ir mažai mokinis lengvai skaitė. Brooklyn, N. Y. pusl. 15c

Eglė Žalgienė. Dramatis penkios apsireiškimus. Parašta iš mitologijos senovės lietuvių padavimo. Paraše Aleksandras Fromas (Gužutis). Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pusl. 50 15c.

Gyvenimas Genvalaitės. Pamokinti ir labai sujudinanti apysaka iš senovės laiku. Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pusl. 23 ..... 50c.

Girstokilis Adynas. Antra laida. Brooklyn, N. Y. 1908, pusl. 16 ..... 10c.

Gudri Našė. Juoknaičių dvėjose veles. Šiata knygutė perstato gana jaukoje formoje, kaip viena ukininkė našle savo gudrumu gavo gera jaunikį ir kai iš paskui išėjo. Labai lengva perskaityti teatr mylojamas. Paraše Aleksandras Fromas (Gužutis). Antra laida. Plymouth, Pa. 1908, pusl. 10c.

Herberetas Spenceris. Trumpa perskaita jo filozofijos. Paraše Krapotinas. Vertė Dr. J. Siupas. Plymouth, Pa., 1904, pusl. 39 ..... 15c.

Idėja ant mėlyną. Apysaka myslė dienų. Auksa broliams lietuviams. Musė Plymouth, Pa. 1900, pusl. 54 10c.

Istorija apie gražią Katriuką ir jo visuose atsikiminiuose. Antra laida. Plymouth, Pa. 1901, pusl. 32 ..... 10c.

Isgriovimas Kanno Pilis (1352 m.). Dramatis keturiuoje apsireiškimuose. Iš Lietuvos dejo. Paraše Aleksandras Fromas (Gužutis). Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pusl. 85 ..... 20c.

Is budelio katalavio ir Kajimės. Dvi apysakos. Paraše M. Cernėda. Vertė V. Stagoras. Plymouth, Pa. 1893, p. 256 50c.

Iš bažnyčios istorijos. Kiekvienam vertė perskaityt. Paraše A. D. Plymouth, Pa. 1906, pusl. 16 ..... 10c.

Istorija apie gražią Katriuką ir jos visuose atsikiminiuose. Antra laida. Plymouth, Pa. 1901, pusl. 32 ..... 10c.

Išgrėvimas Kanno Pilis (1352 m.). Dramatis keturiuoje apsireiškimuose. Iš Lietuvos dejo. Paraše Aleksandras Fromas (Gužutis). Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pusl. 85 ..... 20c.

Is budelio katalavio ir Kajimės. Dvi apysakos. Paraše M. Cernėda. Vertė V. Stagoras. Plymouth, Pa. 1893, p. 256 50c.

Iš bažnyčios istorijos. Kiekvienam vertė perskaityt. Paraše A. D. Plymouth, Pa. 1906, pusl. 16 ..... 10c.

